

Kyudo oprema

/12/

Izvor: <http://www.kyudo.com>

Prijevod: Žana Klarić

Uredio: Goran Blažević

Luk - yumi

Tri su osnovna tipa lukova (yumi) u uporabi danas: standardni bambusov yumi, lakirani bambusov yumi i sintetički yumi napravljen sa staklenim (fiberglass) ili ugljenim (carbon-fiber) vlaknima. Izbor većine kyudo praktičara je standardni bambusov yumi, koji je danas uglavnom izrađen na isti način kao i prije 500 godina. Sa svojim jednostavnim i čistim linijama, yumi je nenadmašan u svojoj ljepoti i eleganciji.

Bambusov yumi nije posebno kompliciran, ali je osjetljiv na ekstremne klimatske i fizičke uvjete. Iz tog razloga mnoge kyudo škole i klubovi preporučuju početnicima sintetičke lukove. Općenito, kyudo bi se trebao trenirati s prirodnim materijalima ali bambusov yumi je prilično skup, košta oko 600-700 \$. Za početnike koji nisu još usavršili tehniku ispucavanja japanskog luka velika je mogućnost oštećenja skupog bambusovog luka. Lukovi napravljeni od fibreglasa ili carbon-fibera prekrivenih drvetom su dugotrajnija i jeftinija alternativa. Ovi lukovi koštaju manje od 400 \$ i gotovo su neuništivi pri normalnoj uporabi. Lakirane yunije danas specijalno izrađuje samo nekoliko izrađivača lukova. Kao rezultat toga ekstremno su skupi i često koštaju 2 - 3000 \$ ili više. Općenito se rabe samo za posebne ceremonije a pritom ih koriste najsposobniji strelčari. Yumiji su dostupni u različitim duljinama i vučnim snagama. Većina početnika počinje s yumijem vučne snage 10 ili 20 kg. Nakon godine ili više vježbanja prelazi se na lukove s većom vučnom snagom. U prosjeku, iskusna ženska vježbačica će rabiti yumi od 14 - 16 kg, dok će muški vježbač rabiti yumi s većom vučnom snagom, oko 18 - 20 kg. Sve naravno ovisi o iskustvu i građi tijela.

Utvrđene pravilne duljine luka

Visina strelčara	Duljina strijele	Preporučena duljina luka
niži od 150 cm	kraća od 85 cm	Sansun- tsumari (212 cm)
150 – 165	85 – 90	Namisun (221 cm)
165 – 180	90 – 100	Nisun-nobi (227 cm)
180 – 195	100 – 105	Yonsun- nobi (233 cm)
195 – 205	105 - 110	Rokusun- nobi (239 cm)
viši od 205 cm	duža od 110 cm	Hassun- nobi (245 cm)

Briga za yumi

Dobar bambusov yumi djeluje kao da je živ. Kad je nov snažan je i pun energije i mora se pažljivo čuvati da bi sačuvala pravilan oblik. U tu svrhu dostupni su i specijalni kalupi u obliku luka (pogledaj pribor). Yumi mora ujedno biti zaštićen od ekstremnih hladnoća, toplina, vlege i suhoće. Istaknuti japanski izrađivač lukova Higo Saburo, preporuča bambusov yumi tretirati kao što tretiramo sebe: utopli se mekanom odjećom kad je hladno, osušiti kad je mokr i ovlažiti vlažnom krpom kad je zrak ekstremno suh. Loše savijen yumi ili yumi s vertikalnim napuklinama u bambusu profesionalac može popraviti. U ovom posljednjem slučaju cijena popravka je vrlo visoka. Yumi koji je potpuno pukao ili ima horizontalne napukline u bambusu ne može se popraviti. Važno je znati i to da ako se bambusov luk dulje razdoblje ne njeguje može se nepopravljivo iskriviti ili se može iskriviti u tolikoj mjeri da se ne može napinjati. Yumi u ispravnom stanju bi trebao imati stupanj povrata ne veći od 25 cm.

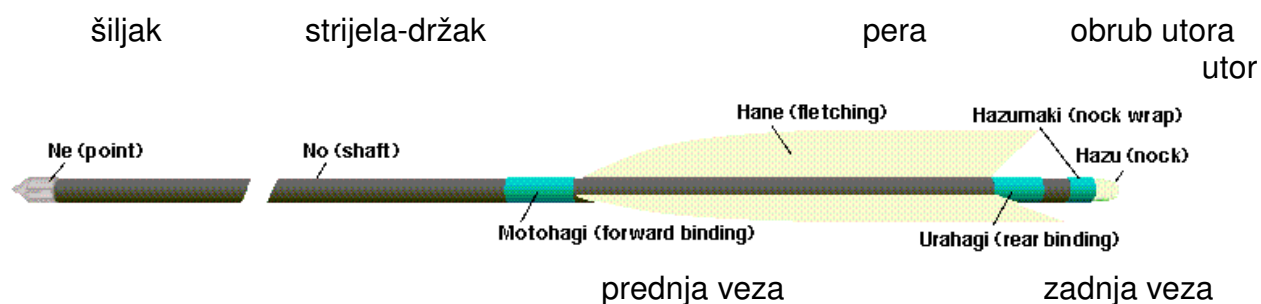
Strijela – ya

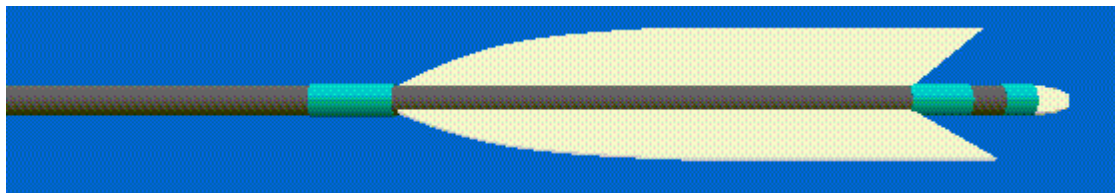
Japanski luk je izveden u većoj duljini od njegove zapadnjačke verzije. Kao rezultat, japanske strijele (ya) su dulje od zapadnjačkih strijela. Tradicionalno, strijele su napravljene od posebne vrste bambusa (yadake) sa učvršćenim perom sa lijevog i desnog krila svete ptice. I dok se bambusove strijele još uvijek preferiraju, danas se najviše rabe pera purice, labuda ili drugih komercijalno dostupnih ptica. Kao dopunske, trajne aluminijske strijele su posebno popularne u srednjim školama i klubovima koji imaju velik postotak novih streličara. Budući da japanske strijele rabe pera sa oba krila, ona su prirodno zakrivljena na lijevo ili desno. Strijela sa perima koja su zakrivljena lijevo se zovu haya (ženska) ili prva strijela. One koje imaju pera zakrivljena u desno se zovu otoyā (muška) ili druga strijela. One se tradicionalno rabe u paru. Haya rotira u smjeru kazaljke na satu, a otoyā rotira u suprotnom smjeru od smjera kazaljke na satu.

Zadnja strana haye i otoyāe gdje je vidljiva zakrivljenosti pera koja utječe na smjer rotiranja strijele

Dijelovi strijele

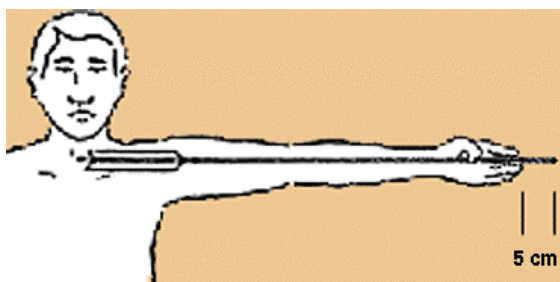

Vrste strijela

Postoji nekoliko tipova strijela u japanskom streličarstvu:

Boja (strijela koja se rabi za vježbanje u zatvorenom prostoru bez pera);
 Makiwaraya (strijela koja se rabi za vježbanje u zatvorenom prostoru sa perima);
 Kazuya (strijela za udaljene mete);
 Yotsuya (set od 4 strijele za udaljene mete).

Način mjerenja potrebne duljine strijele

Održavanje ya

Bambusov ya može se oštetiti u pretjerano suhim uvjetima. Može se zaštititi brisanjem (trljanjem) povremeno s lakim, visoko kvalitetnim uljem. Najbolje je orahovo i kamelijino ulje. Pera se mogu vratiti u pravilan oblik uz dobru njegu, na način da se ne dopusti da olabavi tvar koja veže pera i drži ih na okupu. U vlažnim uvjetima i prostorima gdje ima utjecaja slanog zraka metalni dijelovi mogu zahrđati, ako se ne održavaju i ne rabe regularno. Takva hrđa može se ukloniti finim brusnim papirom. Pokidane strijele može popraviti vješti majstor za izradu strijela, ali cijena

popravka standardnih strijela koje rabi većina streličara, veća je od cijene nove strijele.

Streličarske rukavice - yugake

Rukavice koje se rabe u japanskom streličarstvu razlikuju se od zapadnjačkih kopija. Do savršenstva su dotjerane kožne rukavice sa čvrstim palcem i zglobnom potporom. Postoje tri tipa yugake koje su danas u uporabi:

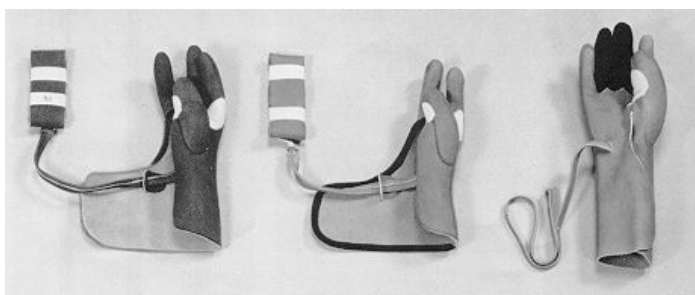
- Mitsugake (rukavice s 3 prsta);
- Yotsugake (rukavice s 4 prsta);
- Morogake (rukavice s 5 prstiju).

Mitsugake preferiraju streličari bushakei stila.

Yotsugake najviše rabe streličari reishakei stila.

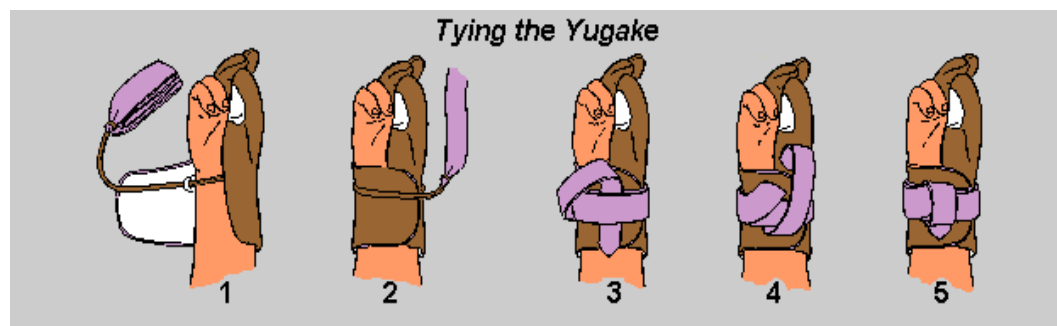
Morogake su specijalno izrađene rukavice koje uglavnom rabe Ogasawara Ryu streličari.

Zbog jednostavne uporabe i niže cijene, mitsugake se preporuča novim streličarima bez obzira na stil.

Održavanje yugake

Važno je zaštititi yugake od vlage i ulja za tijelo. Pamučna pod rukavica, poznata kao shigake, trebala bi se rabiti u svim vremenskim uvjetima da bi sačuvala kožu rukavice u dobrom stanju. Nakon vježbanja, obje, i shigake i yugake trebaju se ostaviti da se osuše prije spremanja ako su vlažne od znoja. Pamučna shigake mora se prati o odbaciti kad postane pre zaprljana i istrošena. Yugake se mora čuvati u platnenoj ili svilenjoj torbi radi zaštite. Ako se yugake zaprlja, može se uporabiti vlažna tkanina ili mekana gumica za brisanje da bi se očistile, ali ne smije se nikako rabiti razrjeđivač jer može oštetiti kožu. Pukotine na yugake može popraviti profesionalac, ali ako se oštete čvrsti zglobni dijelovi ili dijelovi na palcu, rukavica se uglavnom ne može popraviti.

Vezivanje yugake

Dodatna oprema

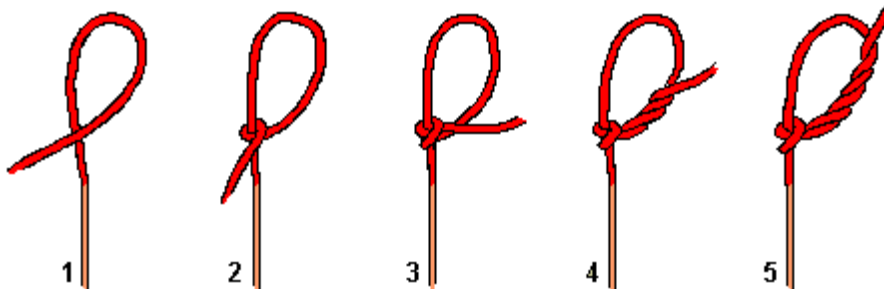
Tetiva luka - tsuru

Tsuru je napravljen od prirodnih vlakana konoplje, kudjelje ili od sintetičkih materijala kelvera. Sintetičke tetive su trajnije, ali ne proizvode čisti zvuk kod izbacivanja kao prirodne tetive. Tsuru su dostupne u duljinama koje odgovaraju različitim veličinama yumija (vidi ilustraciju sa dijagramom duljina). Prirodni tsuru ujedno može biti različite težine ili gustoće, poznato kao momei (drevna mjera). Najuobičajenija momei mjera za tetive je 1,6 ; 1,8 i 2,0. Ove mjere omogućuju da se odabere optimalna tetiva s kojom se postiže snaga izbačaja yumija:

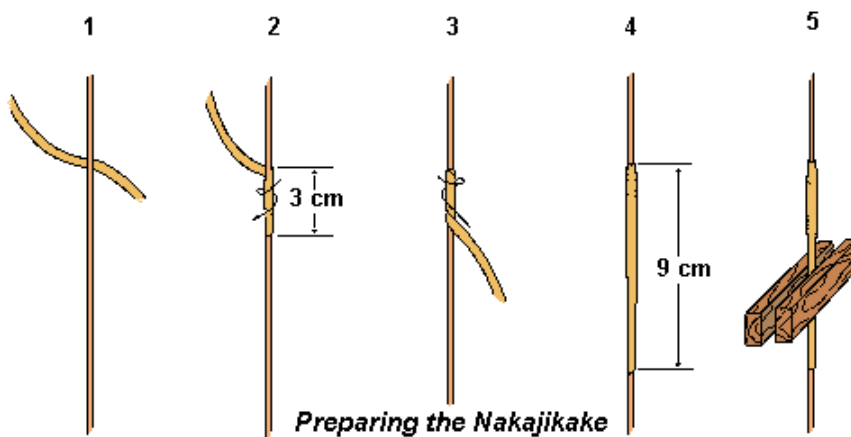
- 1,6 momei za bilo koji yumi do 16 kg;
- 1,8 momei za yumi od 17 - 20 kg;
- 2,0 momei za yumi veće od 16 kg.

Tying the Tsuruwa:

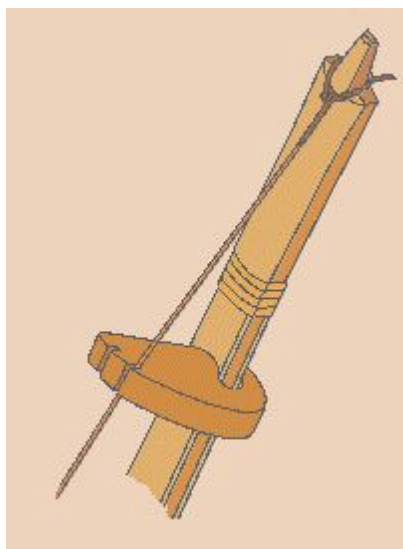
Vežanje tsuruwa

Pripravljanje nakajikake

Tsurumaki (držač tetive)

Tsurumaki je ugrađeni držač za dodatno držanje tetive luka. U njega je ugrađen maleni rog (slika dolje-vrh luka).

Yumigata-kyoseiki (blok za oblikovanje)

Blokovi za oblikovanje napravljeni su od mekog drveta i obično su u paru, veliki i mali. Potrebni su da bambusov yumi sačuva dobar oblik.

Waraji (podloga za tetivu)

Waraji se rabi zajedno s kusunekod prirodne tetive. Jastučić je povezan s kusure i kad dolazi do trenja tetiva odvoji, on vraća izdvojena vlakna.

Yazutsu (futrola za strijele)

Kvalitetnije yazutsu su napravljene od tkanine i rabi se nekoliko dekorativnih znakova da bi se označile.

Yumibukuro (omot za luk)

Većina ih je napravljena od tkanine ili svile i najčešće su dekorirane. Ujedno imaju ulogu zaštite luka od grebanja i drugih oštećenja.

Kakebukuro (torba za rukavice)

Torba je napravljena od tkanine ili svile. Ima ulogu zaštite kože rukavice.

Muneate (štitnik za prsa)

Napravljen je od kože ili isprepletene mreže i rabe ga samo žene. Dostupni su u bijeloj i crnoj boji.

Kusune (borova smola)

Kad je zagrijana kusune omekšava tetivu luka i spaja vlakna koja se odvoje.

Giriko (puder za rukavice)

Giriko je vrsta smole koja se nanosi na palac rukavice da bi se spriječilo klizanje prstiju za vrijeme pucanja.

Fudeko (puder za držak)

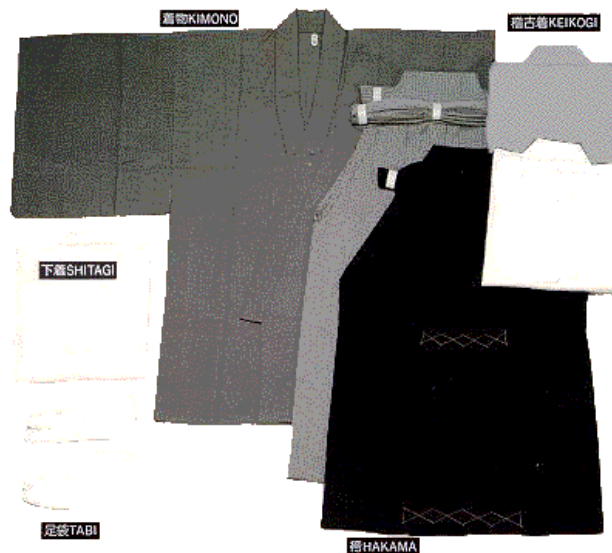
Napravljen je od finog praha jasena. Služi za sprječavanje vlaženja ruku i drške za vrijeme pucanja.

Kyudo uniforma

Naš učitelj, Hideharu Onuma sensei, običavao je reći da je uniforma za vježbanje važna jer kada se presvučemo iz regularne odjeće u uniformu za trening, ostavljamo iza sebe svakodnevni svijet i ulazimo u kyudo svijet.

Standardna uniforma za vježbanje sastoji se od kratke košulje *keiko-gi* koju drži pojas *obi*, zatim *hakama* (široke hlače-poput suknje -razdijeljene na sredini) i *tabi* (čarape s prstima).

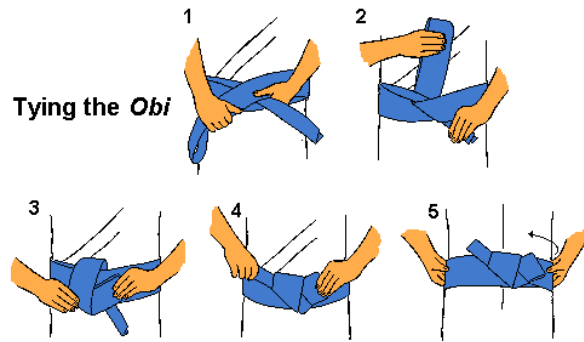
A.N.K.F. standard određuje da novaci nose bijele keikogi i tabi. Muškarci nose crne hakame, dok žene mogu nositi crne ili morsko plave hakame. Uniforma mora biti čista i uredno ispeglana.

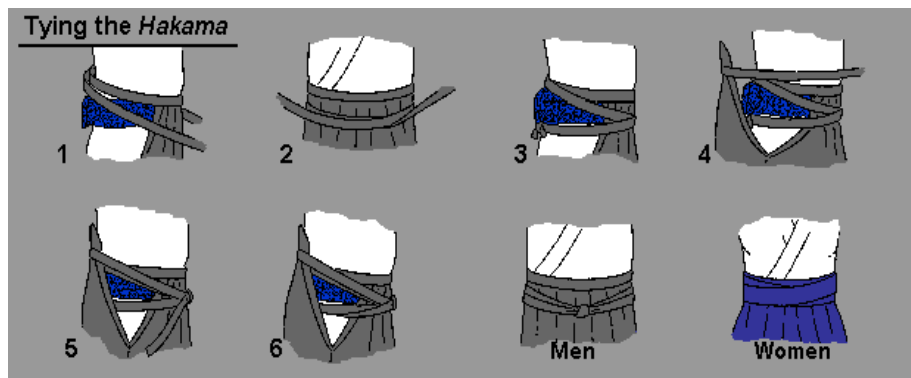
Obi (pojas)

neki uzorci pojasa

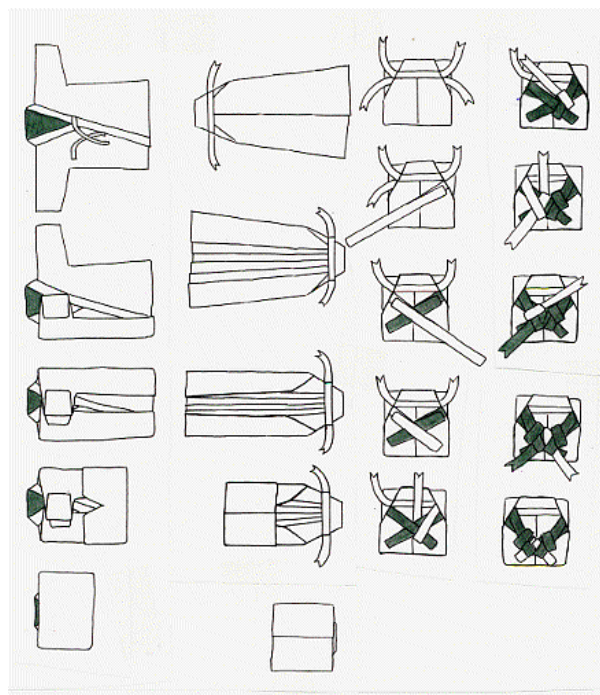

Način vezanja *Obi* pojasa

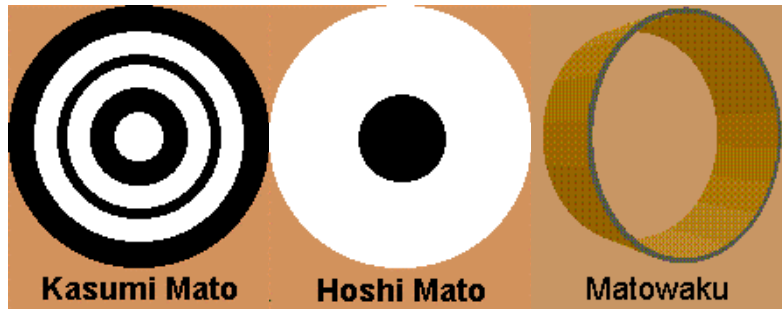
Način vezanja hakame

Način slaganja kyudo-gia i hakame

Meta

Ima nekoliko kyudo meta (mato)., rangirane su po veličini od malih, 9 cm mato za posebne prilike do 150 cm mato koje se rabe za *entekei* (gađanje na daljinu). Najuobičajenija meta je od 36 cm koja se rabi za *kinteki* (regularno gađanje). Kyudo meta sastoji se od *matowaku*, okruglog drvenog okvira koji je prekriven papirnatom metom poznat kao *matogami*. Standardno lice mete koje se danas rabi je *kasumi-mato* (zamućena meta) i *hoshi-mato* (zvjezdana meta). U kinteki rangu (28 metara), mato je lociran uz *azuchi* (ležište meta) pod kutom od 5° u odnosu na centar i u visinu 27 cm iznad zemlje.

Priprema mete

Nakon nanošenja uobičajenog ljepila za papir na stražnju stranu matogamija (lice mete), izravnajte papir preko fronte matowaku. Pritisnite rubove papira iza okvira, onda ih izravnajte i podrežite. Kad se ljepilo osuši, mato je spreman za uporabu.

* Običan komad papira može se prvo pričvrstiti na stražnju stranu matogami da bi se postigla dodatna jačina.

Kyudojo

Idealno, *kyudojo* je velika zgrada s otvorenom prednjom stranom (*shajo*), sa sobom za 5 ili više streličara. Gleda u ograđeni prostor (*matoba*) iste širineu kojoj je *azuchi* odnosno ciljni grudobran sa metama. Građevine su odvojene s *yamichi*, travnatom površinom ili uredno izgrabljenim pijeskom. Realno, kyudojo može biti bilo koje mjesto s prostorijom dovoljno visokom da se podigne luk ili da se postave mete. Naš vlastiti kyudojo, *Meishin Kyudojo*, je blizu Raleigh, Sjeverna Karolina (SAD), na tri rala zemlje, na drvenim površinama. Kyudojo dizajniran za 5 streličara, zadovoljava standarde sve Japanskog Kyudo Saveza. Svi kyudojo, bez obzira na veličinu i lokaciju, predstavljaju više od običnog mjesta za gađanje; to su mjesta gdje doživljavaš sebe i moraju se tretirati s poštovanjem i dostojanstvom.

Makiwara dojo

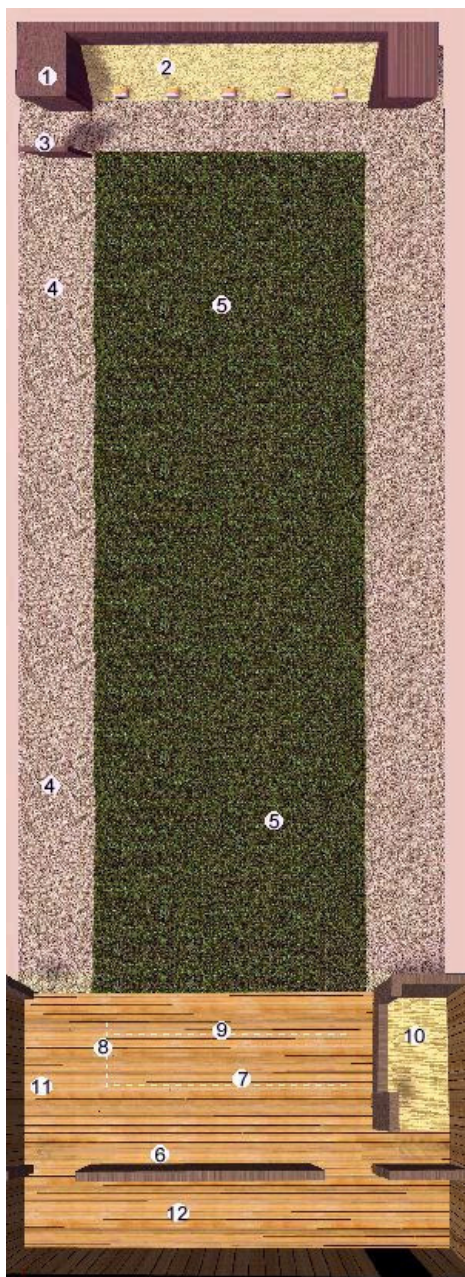
Makiwara je slamnata meta za vježbanje. Svi kyudojoi punih dimenzija imaju jednu ili više makiwara za vježbanje. Bitno je da vježbanje na makiwari nije zanemareno od vježbača, tj. da vježbanje na punu udaljenost ne ide na štetu makiwara vježbanja.

Plan-skica kyudojo

Standardni kyudojo sastoji se od 3 osnovna elementa:

- shajo - dvorana za gađanje;
- yamichi - put za strijele;
- matoba - kuća za mete.

#1: *Matoba* (kuća za mete) - tri strane, prekriveni ograđeni prostor koji štiti klupu s metama od izloženosti atmosferijama.

#2: *Azuchi* (klupa za mete) – zemljani ili pješčani nanos-grudobran, najmanje 1-1,5 m duboko i 1,3-1,8 m visoko, sa nagibom 15-20°.

#3: *Kantekijo* (područje pregleda meta) – mali ograđeni prostor prema *azuchi*ju, koji štiti osobu koja prati gađanje.

#4: *Yatori-michi* (staza za povrat strijela) – staza koja se proteže od shajo do matoba i locirana je izvan linije gađanja.

#5: *Yamichi* (put za strijele) – obično prostor travnjaka ili pijeska – površina gađanja.

#6-12: *Shajo* (područje dvorane za gađanje) – to je građevina otvorena sa prednje strane sa plafonom visokim najmanje 3,8 m. Obično ima lakiran drveni pod i u idealnom slučaju je dovoljno prostrana da je udaljenost između streličara 1,8 m.

#6: *Hikae* (područje za čekanje) – za vrijeme vježbanja ovo je područje gdje učesnici mogu promatrati gađanje. Za vrijeme gađanja ovo je linija rezervirana za slijedeću skupinu streličara koji čekaju svoj red.

#7: *Honza* (startna pozicija) – linija streličara – procedura gađanja počinje iz ove pozicije.

#8: *Sadamenozza* (područje namještanja) – rabi se u formalnim situacijama. To je područje gdje se streličari ceremonijalno predstavljaju prije pomicanja na startne pozicije.

#9: *Shai* (pozicija za gađanje) – to je zamišljena linija centrirana direktno ispred kamize, te locirana točno 28 m od lica mete

#10: *Kamiza* (uzvišeno sjedište) – doslovno znači "Božje sjedalo" ili "Gornje sjedalo". To je stolica za počasnog gosta i rezervirana je za instruktora ili važne goste. Kamiza je uvijek smještena desno od meta.

#11: *Shimoza* (donja stolica) – prostor lijevo od mete, nasuprot kamizi.

#12: Zadnji dio *Hikae* i/ili *Makiwara* (vježbalište) – Obavezno područje gdje se može rabiti makiwara bez uznemiravanja glavne linije streličara. Rabi se i kao skladište za opremu.

Shajo

Matoba